

Märkningsklass: Öppen

DATUM 2025-06-18
DNR. 26/00689
HANDLÄGGARE Linus Karlsson
TELEFON 070-234 95 20
E-POST Linus.Karlsson@vasyd.se

MOTTAGARE
kn.remissvar@regeringskansliet.se med kopia till
kn.nm@regeringskansliet.se
DNR.
KN2026/00215

VA SYDs yttrande över Förslag till författningsändringar till följd av EU:s reviderade avloppsvattendirektiv

Övergripande ställningstaganden

VA SYD välkomnar Naturvårdsverkets förslag på hur avloppsdirektivet kan införas i svensk lagstiftning och tycker generellt att förslaget är väl genomarbetat. Särskilt tillstyrker VA SYD förslagen som resulterar i att VA-huvudmannen får bättre kontroll på verksamheter som släpper spillvatten till ett avloppsledningsnät där man inte är huvudman samt att det införs en möjlighet till undantag från icke-försämringskravet.

VA SYD avstyrker att investeringar i kvartär rening ska belasta det kommunala låneutrymmet. Det ekonomiska utrymmet för ytterligare upplåning för kommunerna är redan begränsat. Om dessa lån behöver tas av VA-huvudmannen eller kommunen riskerar de att tränga ut andra nödvändiga investeringar i t.ex. föråldrade avloppsreningsverk. Det finns också osäkerheter avseende hur kommunerna kommer att ersättas av industrin för att rena organiska mikroföroreningar. Detta innebär att kommunerna riskerar att få bära hela lånekostnaden. Den schablon som ska användas för att beräkna ersättningsnivåer för den kvartära reningen måste utgå från faktiska kostnader utifrån svenska förhållanden. Annars finns en betydande risk för att ersättningen blir för låg.

Vidare vill VA SYD belysa att urvalet av de avloppsreningsverk som går först med utbyggnaden av kvartär rening behöver göras i samråd med verksamhetsutövarna. Reningsverk som inom kort inleder omfattande ombyggnationer och har påbörjat sina tillståndsprocesser har i de flesta fall inte möjlighet att bygga ut kvartär rening till 2033. Tillståndsprocessernas utsträckning i tid innebär i sig att det tar längre tid. För VA SYDs del är det tekniskt omöjligt att anlägga kvartär rening på VA SYDs största avloppsreningsverk, Sjölunda, före 2039.

VA SYD anser inte att det är förenligt med avloppsdirektivets avsikt att samtliga avloppsreningsverk med en belastning som överstiger 150 000 pe ska träffas av krav på kvartär rening. Undantag bör göras för de verk där en betydande del av belastningen utgörs av spillvatten som inte innehåller mikroföroreningar i form av läkemedels- eller kosmetikarester, till exempel spillvatten från livsmedelsindustrier. Det är inte kostnadseffektivt att avlägsna denna typ av mikroföroreningar på dessa avloppsreningsverk eftersom innehållet i avloppsvattnet rimligen bör vara lågt.

VA SYD avstyrker förslaget om att kommunerna ska ta fram särskilda avloppsplaner. VA SYD ser en risk att ytterligare en plan inom VA kommer försämrast styrningen av VA-frågorna. Det är problematiskt med överlappande planer då det finns risk för målkonflikter vilket leder till ineffektiv styrning. VA SYD är positiva till en fördjupad planering, men VA-verksamheten behöver planeras i en samlad planeringsprocess.

VA SYD vill, med tanke på det ökade behovet av investeringar i VA-infrastruktur som genereras utifrån åldrande infrastruktur, nya lagkrav och höjd beredskap, återigen lyfta behovet av ökade nationella diskussioner om statligt och kommunalt ekonomiskt ansvar för VA-investeringar.

VA SYD anser att förslaget saknar definitioner på flera begrepp som är centrala för dess tolkning.

Synpunkter på Författningsförslag

Ändringar i miljöbalken

Det är viktigt att lagstiftningen inte begränsar teknikutvecklingen. VA SYD bedömer att föreslagen definition av bärmaterial (9 kap, 2 b; avsnitt 1.1 s. 8) även omfattar fast bärmaterial som t ex används i biobäddar. Vidare indikerar formuleringen *"vanligtvis i plast"* att även bärare som är tillverkade av nedbrytbart material kan omfattas. Sådana bärare är under utveckling och kan t ex vara gjorda av reningsverksslam. Om sådana bärare används i det biologiska reningssteget kommer detta inte utrustas med samma typ av säkerhetssystem som vid användning av plastbärare. Detta är heller inte nödvändigt eftersom nedbrytbara bärare inte utgör ett hot mot miljön. VA SYD anser inte att det är avloppsdirektivets avsikt att inkludera nedbrytbara bärare eller fasta bärmaterial mot bakgrund av beskrivningen i skälssats 31 i direktivet.

Vi föreslår att 9 kap, 2 b § ändras till: *"fritt flytande stödstruktur, i plast eller annat svårnedbrytbart material, som används för att odla bakterier som används för att rena avloppsvatten"*.

Avloppstätort" är ett av de begrepp som behöver förtydligas. VA SYD vill belysa att definitionen av en avloppstätort i 9 kap, 2 b § (avsnitt 1.1, s. 8), samt beräkningen av en avloppstätorts belastning som anges i kap 1, 9 § i *Förslag till förordning om avloppsvatten från tätbebyggelse* (avsnitt 1.3, s. 22) inte tydligt klargör om flera avloppstätorter ska betraktas som en gemensam avloppstätort när deras avloppsvatten leds till ett regionalt reningsverk. Vid muntlig kontakt med Naturvårdsverket under webinariet den 16 april 2026 fick VA SYD uppfattningen att avloppstätorter som leder sitt avloppsvatten till ett regionalt reningsverk slås samman till en avloppstätort. Detta innebär att även mindre kommuner inom avloppstätorten behöver ta fram avloppsplaner, om den samlade belastningen överstiger 100 000 pe. VA SYD efterlyser ett förtydligande i definitionen av avloppstätorter samt av hur belastningen för en avloppstätort ska beräknas för att få klarhet i detta.

Om mindre områden (under 100 000 pe) inkluderas i en större avloppstätort då avloppsvattnet leds till ett regionalt avloppsreningsverk, anser VA SYD att dessa inte bör träffas av krav på avloppsplaner automatiskt utifrån direktivets krav i artikel 5.1. Enligt direktivets skälssats 11 bör samtliga stora tätorter träffas av krav på integrerade förvaltningsplaner eftersom dessa tätorter står för en betydande andel av utsläppta föroreningar via bräddning och förorenat dagvatten. En mindre tätort bidrar däremot inte i samma omfattning till utsläpp av föroreningar och VA SYD anser därför inte att det är förenligt med direktivets avsikt att sådana träffas av krav på avloppsplaner automatiskt.

Ändringar i lagen om allmänna vattentjänster

I 22 a § (avsnitt 1.2, s. 18) används termen *"förorenade ämnen"*:

3. "de utsläppta förorenade ämnena inte hindrar den allmänna anläggningens drift eller äventyrar personalens hälsa,"

4. "den allmänna anläggningen är utformad och utrustad för att minska de utsläppta förorenade ämnena, och"

Denna term återkommer på ett par andra platser i Naturvårdsverkets förslag. VA SYD tolkar termen "förorenade ämnen" som ett ämne som inte är rent, vilket är en vanlig term inom t ex kemisk tillverkningsindustri. VA SYD tror istället att Naturvårdsverket vill använda termen "förorenande ämnen" och föreslår därför denna ändring där det är passande.

VA SYD tillstyrker förslaget enligt 22 b § (avsnitt 1.2, s. 19) eftersom det kommer ge oss som VA-huvudman bättre kontroll på verksamheter som släpper spillvatten till ett avloppsledningsnät där vi inte är huvudman.

Förordning om avloppsvatten från tätbebyggelse

1 kap. Ordförklaringar och tillämpningsområde

I 1 kap, 8 § (avsnitt 1.3, s. 21) anges att belastning kan uttryckas i mängden föroreningar eller näringsämnen uttryckt i massenhet per tidsenhet. VA SYD bedömer att denna formulering öppnar för tolkningar och variationer i hur belastning kan beräknas. VA SYD efterfrågar ett förtydligande av hur belastningen ska beräknas samt att belastningen beräknas konsekvent utifrån en specifik analysparameter. Det finns dock fördelar om definitionen medger att vi kan använda kvävebelastningen som komplement om BOD-belastningen av någon anledning inte har kunnat mätas på ett tillförlitligt sätt (ursköljning, osäkerhet i analysen, svårighet med provtagning), då kväve generellt är ett bättre mått för att uppskatta den faktiska belastningen och är även den parameter som främst påverkar dimensioneringen av ett reningsverk med tertiär rening. Dock saknas en definition av vilken kvävemängd per dag som motsvarar en pe, vilket behövs om kväve ska kunna användas som komplement för att beräkna belastningen från en avloppstätort respektive på ett avloppsreningsverk. VA SYD föreslår att en sådan definition tas fram i samråd med branschen inom ramen för en vägledning om hur belastning ska beräknas.

I 1 kap, 8 § (avsnitt 1.3, s. 21) saknar VA SYD definitioner av följande termer och uttryck som det hänvisas till i förordningen: *torrvädersflöde*, *exceptionella väderhändelser* och *byggskede*.

VA SYD tillstyrker att den maximala genomsnittliga veckobelastningen ska beräknas på grundval av den belastning som genereras eller tillförs en avloppstätort respektive till ett avloppsreningsverk enligt 1 kap. 9 och 10 § (avsnitt 1.3 s. 22). VA SYD ser detta som en bättre lösning än att belastningen anges utifrån vad tillståndet medger. Att utgå från faktisk belastning medför dock utmaningar och det finns ett stort behov av vägledning för hur den maximala genomsnittliga veckobelastningen ska beräknas enligt 9 och 10 §. Dessa utmaningar är välkända i branschen och en vägledning bör därför tas fram i samråd med branschorganisationen. En sådan vägledning behöver tas fram skyndsamt för att vi ska kunna bedöma vilka avloppsreningsverk och avloppstätorter som träffas av vilka krav. Vidare behövs en vägledning för att reda ut den osäkerhet som råder i branschen kring hur tillståndsgiven belastning ska beräknas när en verksamhet söker ett nytt miljötillstånd. Idag prognostiseras den tillståndsgivna belastningen (max gvb) på olika sätt av olika verksamhetsutövare och det uppstår omfattande diskussioner kring denna parameter under tillståndsprocessen. En vägledning som skapar enighet i branschen hade därför gynnat både verksamhetsutövare och tillsynsmyndigheter.

Ett medskick till den framtida vägledningen är att om faktiska analyser används för beräkningen av belastningen, som i förlängningen ger de krav som träffar reningsverket, behöver kravställningen utgå från ett medelvärde på belastningen över flera år. Detta eftersom faktisk belastning kan variera mycket till följd av osäkerheter i analyser eller provtagning. VA SYD hoppas att formuleringen ”under året” i 9 och 10 § inte omöjliggör att ett medelvärde över en längre period används.

3 kap. Reningskrav och utformning av avloppsreningsverk

I 3 kap, 13 § (avsnitt 1.4, s. 26) anges att avloppsreningsverk med en belastning på 150 000 pe eller mer träffas av krav på kvartär rening. VA SYD tolkar 13 § som att även avloppsreningsverk som mottar en mindre andel hushållspillvatten och en större andel icke-hushållspillvatten från t ex industriell verksamhet träffas av krav på kvartär rening om belastningen överstiger 150 000 pe. Detta oavsett om icke-hushållspillvattnet innehåller mikroföroreningar från läkemedel eller kosmetika.

Direktivets avsikt med att låta samtliga stora avloppsreningsverk omfattas av krav på kvartär rening är enligt skälssats 18 att dessa anläggningar: *”står för en betydande andel av utsläppen av mikroföroreningar i miljön och det är kostnadseffektivt att avlägsna mikroföroreningar i denna skala i avloppsreningsverk.”* Att avloppsreningsverk med en belastning som överstiger 150 000 pe, men där en stor andel utgörs av icke-hushållspillvatten som inte innehåller mikroföroreningar i form av läkemedels- eller kosmetikarester, träffas av krav på kvartär rening är inte förenligt med direktivets avsikt, då dessa inte står för en betydande andel av utsläppen av mikroföroreningar. Vidare är det inte kostnadseffektivt att avlägsna mikroföroreningar på dessa avloppsreningsverk eftersom halten mikroföroreningar i avloppsvattnet på dessa anläggningar är låg. Ju lägre halten av mikroföroreningar är, desto dyrare blir det att avlägsna en viss mängd. Även ur ett kostnadseffektivitetsperspektiv ligger det därför inte i linje med direktivets syfte att dessa avloppsreningsverk träffas av krav på kvartär rening enligt 13 §.

I 3 kap, 15 § (avsnitt 1.3, s. 26) anges att andra ämnen får användas för uppföljning av kvartär rening än de som anges i bilaga 2 *”om färre än sex ämnen kan uppmätas i tillräcklig koncentration”*. Analys av spårämnen är mycket komplex och detektionsgränsen för många ämnen är idag mycket låg. Spårämnesanalys är dock förknippat med stora osäkerheter, speciellt vid analys av komplexa matriser, såsom inkommande avloppsvatten. VA SYD föreslår därför att andra ämnen ska kunna väljas om analysen inte bedöms tillräckligt tillförlitlig. VA SYD föreslår att formuleringen ändras till följande:

”om färre än sex ämnen kan uppmätas i tillräcklig koncentration eller med tillräcklig tillförlitlighet i inkommande eller utgående avloppsvatten.”

4 kap. Avloppsplaner

VA SYD avstyrker förslaget som presenteras i 4 kap, 1 § (avsnitt 1.3, s. 28). Förslaget innebär att direktivets krav på integrerade förvaltningsplaner för avloppsvatten implementeras i svensk lagstiftning genom ytterligare en plan på kommunal nivå. I dagsläget tar kommunerna redan fram planer som till viss del överlappar avloppsplanerna. Exempel är vattentjänstplaner, VA-planer, planer för att nå etappmål för dagvatten och eventuella investeringsplaner föreslagna i beredskapsutredningen (SOU 2024:82). Att lägga ytterligare en plan till detta kommer öka den administrativa bördan för kommunerna. Vidare ser VA SYD en stor risk att ytterligare en plan inom VA kommer försämma styrningen av VA-frågorna. Det är problematiskt med överlappande planer då det finns risk för målkonflikter vilket leder till ineffektiv styrning. VA SYD anser att Naturvårdsverkets konsekvensanalys (avsnitt 5.6.1 s. 141 – 143) saknar en bedömning av hur överlappande planer som beslutas i olika politiska instanser, eller vid olika tidpunkter, kan resultera i ineffektiv styrning.

VA SYD föreslår istället att planarbetet inom VA ses över och att planerna harmoniseras i syfte att skapa en samlad planeringsprocess för kommunal VA-verksamhet. VA SYD är positiva till en fördjupad planering, men VA-verksamheten behöver planeras i en samlad planeringsprocess.

VA SYD tolkar det som att Naturvårdsverket motiverar införandet av avloppsplaner som en separat plan (avsnitt 5.6.1, s. 136 – 137) med att planen ska kunna göras tillgänglig för EU-kommissionen i det format som kommissionen kräver. VA SYD anser inte att lösningen på detta är ytterligare en separat plan. En annan lösning hade varit att ta fram en helt ny planprocess för VA, där en delmängd utgörs av det som krävs i avloppsplaner.

VA SYD tillstyrker att Naturvårdsverket får meddela föreskrifter om vad en avloppsplan ska innehålla enligt 4 kap, 4 § (avsnitt 1.3, s. 28). Vidare tycker VA SYD att det är positivt att Naturvårdsverket kommer ta fram vägledning som stöd vid upprättande av avloppsplaner. I Bilaga V i direktivet beskrivs vad en avloppsplan ska innehålla och VA SYD vill understryka att punkt 1b, dynamisk analys av utsläpp av t ex mikroföroreningar vid nederbörd, kan vara svår att genomföra utan en tydlig vägledning för hur föroreningsbelastningen på recipienten kan uppskattas.

5 kap. Energikartläggning och energirapportering

I 5 kap, 1 § (avsnitt 1.3, s. 29) står det: *”Verksamhetsutövare ska minst vart fjärde år genomföra en energikartläggning enligt [2 § kommande lag om energiledningssystem och energikartläggningar i företag] för*

- 1. avloppsreningsverk med en belastning på 10 000 pe eller mer, eller*
- 2. ledningsnät som tillhör reningsverk som omfattas av 1.”*

VA SYD undrar om det ska stå **och** istället för *eller* mellan första och andra punkten? I artikel 11 i direktivet formuleras kravet som: *”Medlemsstaterna ska säkerställa att energibesiktningar, enligt definitionen i artikel 2.32 i direktiv (EU) 2023/1791, av avloppsreningsverk och ledningsnät som är i drift görs vart fjärde år.”*

BILAGA 1

I 1. Sekundär rening (avsnitt 1.3, s. 33) har inte flera punkter från direktivets skrivelse om metoder för övervakning och utvärdering tagits med (direktivet Bilaga I, Del C). En sådan punkt är att: *”Proverna ska tas så att de återspeglar föroreningen vid torrvädersflöde. Extrema värden för vattenkvaliteten ska inte beaktas, om värdena beror på särskilda förhållanden på grund av kraftig nederbörd.”*

Om dessa detaljer inte tas med i förordningen antar vi att de tas med i kommande kontrollföreskrifter. Om så inte är fallet, vill VA SYD uppmana Naturvårdsverket till detta.

Förordning om producentansvar för rening av avloppsvatten från tätbebyggelse

Uppgifter från avloppsreningsverk

Den valda tidpunkten (31 december) och tidsintervallet (innevarande år) som anges i 44 § (avsnitt 1.4, s. 46 – 47) för inrapportering av uppgifter från avloppsreningsverken påverkar vilka uppgifter som kan rapporteras in. Dessa uppgifter kommer användas för att beräkna ersättningsnivån till avloppsreningsverket. Att rapporteringen ska ske vid årsskiftet resulterar i att endast uppgifter såsom antalet abonnenter kan rapporteras, och inte belastningen eller årsflödet. Uppgifter om belastning och årsflöde skulle vara mer träffsäkra för att beräkna en korrekt ersättningsnivå till avloppsreningsverken. Dessa är

normalt inte tillgängliga förrän miljörapporten lämnas in den 31 mars. Eftersom investerings- och driftkostnader för kvartär rening framförallt styrs av flödet som reningsverket mottar kan en schablonmodell som utgår från antalet abonnenter leda till felaktiga ersättningsnivåer för reningsverk som mottar mycket tillskottsvatten, eller som har betydande industriell anslutning.

VA SYD rekommenderar att detta beaktas och att 45 § ändras så att uppgifter även kan rapporteras vid andra tidpunkter så att den framtida schablonmodellen kan bli så träffsäker som möjligt.

Beräkningen av ersättningen till avloppsreningsverk

Med den modell som föreslås i 47 § (avsnitt 1.4, s. 47 – 48) ska investeringslånen för kvartär rening bäras av VA-huvudmannen eller kommunen. Flera kommuner står idag inför stora satsningar i infrastruktur, t ex ombyggnation av gamla avloppsreningsverk och ledningsnät. Många kommuner har idag svårt att finansiera dessa investeringar då kommunens låneutrymme är begränsat. Om kommunernas upplånade volym ökar ytterligare är risken att kapitalkostnaderna blir ohållbara. Investeringar i kvartär rening är kostsamma och om investeringslånen behöver tas av kommunerna kommer detta tränga undan andra nödvändiga investeringar. Att dessa konsekvenser drabbar VA-huvudmannen eller kommunen bedömer VA SYD inte vara förenligt med principen att förorenaren betalar, då vi endast ska stå för 20 % av kostnaderna för den kvartära reningen. VA SYD föreslår därför att minst 80 % av lånebördan för kvartär rening belastar andra aktörer. Det finns en risk att kommunerna får bära hela kostnaden för lån så länge det inte finns en beslutad modell för hur industrin ska bidra till kostnaderna för att investera för kvartär rening. Det är rimligt att läkemedels- och kosmetikaindustrin bär den ekonomiska risken för sin andel av lånen.

Utöver ovanstående så anser VA SYD att finansieringen av de resterande 20 % inte med självklarhet ska ske av VA-abbonenter. Det har inte ingått i Naturvårdsverkets uppdrag att föreslå hur denna finansiering ska se ut, men ett uppenbart alternativ är via VA-taxor. Då dessa redan, med anledning av nödvändig förnyelse och kapacitetsökning av VA-systemen i Sverige, kommer att öka avsevärt framgent anser vi att staten borde vara med och finansiera den delen som inte täcks av producentansvaret.

VA SYD tillstyrker i övrigt att verksamhetsutövarna för avloppsreningsverken får ersättning för både investerings- och driftkostnader, samt för övervakning och administration.

VA SYD tillstyrker att den schablonmodell som Naturvårdsverket ska ta fram enligt 48 § (avsnitt 1.4, s. 48) beaktar flera faktorer, såsom kapacitet, storlek på och teknikval för den kvartära reningen, samt grundläggningsförhållanden, när ersättningsnivåerna ska beräknas (avsnitt 8.4.3, s. 316 – 317). Detta kommer resultera i en modell som ger en träffsäker ersättning för de faktiska kostnaderna som avloppsreningsverken kommer att ha. Vidare tillstyrker VA SYD att schablonmodellen uppdateras utifrån faktiska kostnader - utifrån svenska förhållanden - för investeringar och drift av kvartär rening. Om uppdateringen enligt faktiska kostnader inte sker årligen föreslår VA SYD att föreslagna ersättningsnivåer ändå årligen skrivs upp enligt relevant index. Denna rekommendation kommer från erfarenhetsutbyte med avfallsbolagen. Ersättningsmodellen inom avfallssektorn uppdaterades sällan i när den infördes. Detta resulterade i att avfallsbolagen fick bära kraftigt ökande kostnader mellan uppdateringarna.

Förordning om ändring i miljöprövningsförordningen

VA SYD tillstyrker att tillhandahållandet av återvunnet avloppsvatten enligt 28 kap, 6 § (avsnitt 1.11, s. 69) omfattas av anmälningsplikt. VA SYD rekommenderar att en vägledning tas fram för handläggande myndighet samt för tillsynsarbetet med tydliga kriterier för vilken rening som krävs för olika användningsområden och vid olika exponeringsnivåer för återvunnet avloppsvatten.

Synpunkter på Det nya avloppsdirektivet

I avsnitt 3 (s. 85) står det: *”Direktivet inför obligatorisk avancerad rening för att avlägsna mikroföroreningar, inklusive läkemedelsrester, i större avloppsreningsverk (≥150 000 pe) senast 2039.”*

VA SYD antar att det ska stå:

*”Direktivet inför obligatorisk avancerad rening för att avlägsna mikroföroreningar, inklusive läkemedelsrester, i större avloppsreningsverk (≥150 000 pe) senast **2045**.”*

Synpunkter på DEL I – Om avloppsrening

Förteckna områden känsliga för mikroföroreningar

I avsnitt 5.8.5 (s. 164) anges att: *”Naturvårdsverket kommer att göra en första riskbedömning som underlag till att ange utbyggnadsbehovet för regeringen att besluta om innan den 31 juli 2027.”* Enligt muntlig kontakt med Naturvårdsverket under webinariet den 16 april 2026 kan en preliminär lista på vilka avloppstätorter och avloppsreningsverk som träffas av krav på kvartär rening 2033 och 2036 finnas tillgänglig under 2026. VA SYD vill tillstyrka att en sådan lista behöver tas fram skyndsamt då ett utbyggnadsprojekt för kvartär rening kan ta 10 år att genomföra, beroende på om ett nytt tillstånd eller ändringstillstånd behöver sökas, eller en anmälan kan göras. För att genomföra en ombyggnad krävs ofta ett grundligt arbete för att göra ett långsiktigt hållbart teknikval.

Vidare behöver utbyggnadsplanen tas fram i samråd med berörda VA-huvudmän. VA SYD har flera reningsverk som under de kommande tio åren genomgår omfattande ombyggnationer för att kunna ta emot en större belastning, minska utsläppen av näringsämnen samt moderniseras. Då det har varit otvetydigt hur lagstiftningen ska formuleras gällande kvartär rening så har pågående tillståndsansökningar inte inkluderat kvartär rening. På dessa reningsverk är det inte möjligt att bygga kvartär rening förrän ombyggnationerna är klara. Att lägga till kvartär rening under en pågående ombyggnadsprocess innebär både tekniska och ekonomiska risker. För att införa kvartär rening krävs en ytterligare tillståndsprcess. På VA SYDs största avloppsreningsverk Sjölunda i Malmö ska i princip en helt ny anläggning byggas på samma plats som den befintliga anläggningen. Det innebär att ombyggnaden sker under pågående drift, vilket gör att en detaljerad implementeringsplan har behövt tas fram för att anläggningen ska kunna leva upp till krav i miljöstillståndet under hela ombyggnadsprocessen. Kvartärrening ingår i implementeringsplanen men ligger sent i processen eftersom den ska byggas på en yta där nuvarande kväverening sker. Det gör att kvartärrening tidigast kan vara i drift 2039 på anläggningen. Utifrån ovan resonemang bedömer VA SYD att de avloppsreningsverk som nyligen har genomgått ombyggnationer och har uppdaterade miljöstillstånd är mest lämpade att bygga kvartär rening i de tidiga skedena (2033 och 2036).

I avsnitt 5.8.5 (s. 164 – 165) beskrivs vilka grunder som ett område ska bedömas för att avgöra om det är känsligt för organiska mikroföroreningar. Detta kommer från artikel 8.2 i direktivet som säger att:

”Den förteckning som avses i första stycket ska även omfatta följande områden baserat på en bedömning av de risker för miljön eller människors hälsa som utsläpp av mikroföroreningar i avloppsvatten utgör:

b) Floder enligt definitionen i artikel 2.4 i direktiv 2000/60/EG eller andra vattendrag med en utspädningskvot som är mindre än 10.”

Naturvårdsverket skriver:

”Förteckningen ska även inkludera områden där utsläpp av mikroföroreningar via avloppsvatten från tätbebyggelse bedöms medföra risker för människors hälsa eller miljön. Bedömningen ska avse alla yt-vattenförekomster (förutom vattendrag med en utspädningskvot som är mindre än 10) och havsområden samt områden där ytterligare rening krävs för att följa en miljökvalitetsnorm eller för att inte negativt påverka ett Natura 2000-område.”

VA SYD tolkar artikel 8.2 i direktivet som att vattendrag med en utspädningskvot mindre än 10 ska ingå i den förteckning som tas fram, men VA SYD tolkar Naturvårdsverkets skrivelse som att dessa vattendrag ska undantas. VA SYD föreslår därför att formuleringen ”mindre än 10” ändras till ”**större än 10**” i Naturvårdsverkets förslag.

Uppmuntrande och främjande av återvinning av värdefulla resurser och återanvändning av vatten

(2) VA SYD tillstyrker den bedömning som Naturvårdsverket gör i avsnitt 5.21.3 (s. 214) om att marknaden för återvunna resurser från avloppsvatten och slam behöver stimuleras för att säkra att det finns slutanvändare när krav på återvinning införs. VA SYD anser att Naturvårdsverket för ett mycket bra resonemang och ser fram emot fortsatt arbete för att främja återanvändning. En outnyttjad möjlighet för att stärka marknaden för återvunna näringsprodukter, är att tillåta återvunna produkter vid ekologisk och KRAV-certifierad odling.

Övervakning och kontroll

(2) I avsnitt 5.22 (s. 218 – 220) beskrivs hur artikel 21 i direktivet ska implementeras. Naturvårdsverket skriver att:

”Exempel på nya parametrar är föroreningar som sannolikt förekommer i avloppsvatten som finns uppräknade i listor med föroreningar från olika direktiv. Ytterligare föroreningar som sannolikt förekommer ska övervakas.”

Spårämnesanalys kan i dag detektera mycket låga halter av ämnen, i många fall under 1 ng/l. Detta medför att ett stort antal ämnen förekommer i avloppsvatten, men i koncentrationer som inte har några negativa effekter på miljö eller människors hälsa. För att undvika kostsamma analyser utan miljönytta föreslår VA SYD att formuleringen ”sannolikt förekommer i avloppsvatten” ändras till ”sannolikt förekommer i avloppsvatten och kan orsaka negativa effekter på miljö eller hälsa”.

Vidare nämns i avsnitt 5.2.2 att:

”Ytterligare nya parametrar är energiuppgifter, utsläpp av växthusgaserna lustgas, metan och koldioxid, samt mikroplaster och vissa läkemedelsrester.”

Ett avloppsreningsverk släpper ut mycket koldioxid i den biologiska reningsprocessen. Denna koldioxid härstammar dock i stor utsträckning från biogena källor och räknas således inte till avloppsreningsverkens klimatpåverkan. VA SYD rekommenderar därför att skrivningen ändras till:

”Ytterligare nya parametrar är energiuppgifter, utsläpp av växthusgaserna lustgas, metan och koldioxid från fossilt ursprung, samt mikroplaster och vissa läkemedelsrester.”

Verifikat

Titel: Yttrande Avloppsdirektivet

ID: f3f25290-6ae7-11f1-8a8b-ad1e813dc05a

Status: Signerat av alla

Skapat: 2026-06-18

Underskrifter

VA SYD 2220002378

Karin Van Der Salm

Karin.VanDerSalm@vasyd.se

Signerat: 2026-06-18 11:33 BankID KARIN VAN DER SALM

Filer

Filnamn	Storlek	Kontrollsumma
Remissyttrande avloppsdirektivet VA SYD.pdf	412.5 kB	9e3b d422 1211 92c8 5c5f 48d3 5f5a cc5f 83d6 f2ce 78e3 960a ab0a 7c67 b688 9363

Händelser

Datum	Tid	Händelse
2026-06-18	09:35	Skapat Tim Delshammar, VA SYD 2220002378. IP: 94.234.70.38
2026-06-18	11:33	Signerat Karin Van Der Salm, VA SYD Genomfört med: BankID av KARIN VAN DER SALM. IP: 217.65.132.25

Verifikat utfärdat av Svensk e-identitet AB

Detta verifikat bekräftar vilka parter som har signerat och innehåller relevant information för att verifiera parternas identitet samt relevanta händelser i anslutning till signering. Till detta finns separata datafiler bifogade, dessa innehåller kompletterande information av teknisk karaktär och styrker dokumentens och signaturernas äkthet och validitet (för åtkomst till filerna, använd en PDF-läsare som kan visa bifogade filer). Hash är ett fingeravtryck som varje individuellt dokument får för att säkerställa dess identitet. För mer information, se bifogad dokumentation.

Verifikation, version: 1.22

